

Az emberek kedvesek, vidámak, barátságosak...

Humo Hamza jugoszláv Állami-díjas író szegedi élményeiről, magyarországi útjáról

A Hungária kávéház egyik sarokasztalánál ősz, szemüveges férfi ül. Tört magyar nyelven szegedi élményeiről mesél. Lázasan, izgatottan, mint egy kisdíák, aki éppen most vált el kedvesétől. Csillag a szeme, ahogy meséli a szép Tisza-parti Metropolis műemlékeit, a Szegedi Szabadtéri Játékok élményét, barátokkal, szegediekkel történt találkozásait. Notesz sem kell emlékeztetőül. Sorolja a neveket tökéletes kiejtéssel, mintha nagyon régi barátai lennének... Pedig már nem fiatal ez a szimpatikus „örökifjú”, a mai jugoszláv irodalom egyik jeles képviselője, Hamza Humó, Állami-díjas író, aki két hetet töltött hazánkban a Kulturális Kapcsolatok Intézete vendégeként.

Egy hónapja tündették ki a 900 ezer dináros jugoszláv irodalmi díjjal. Egész életművét koszorúzták meg ezzel. Hamza Humó most 65 éves. Regények, elbeszélések, verseskötetek jelzik e munkában eltöltött évek szép mérföldköveit. Közöttük olyan művek, mint az ötödik kiadást megért „Mármoros nyár”, „Szereltem a ketrécsen”, „Ádám Csablics”, a „Köbe vésett versek”, vagy a „Rímek, ritmusok városai”, hogy csak néhányat említsünk e gazdag életműből. Hamza minden sorában ott él a boszniai paraszt, a hercegovinai nép, messzi tájakat járt szerb katonák, hős partizánok, kommunista hazafiak hosszú sora.

Két elbeszélés született Szegeden

— Örömmel jöttem Magyarországra — mondja — és tele is van a tarisznyám élménnyel, amit majd otthon dolgozok fel. Már itt is írtam két elbeszélést: „Fivérék” és „Magyarországi elbeszélés” címmel látnak napvilágot. Mindkettőt Szegeden írtam, mert ott nagyon jól éreztem magam. Sokat voltam együtt a „pipás emberrel” — mondja nevetve — és nagyon megszerettem. A pipás ember különben Tury Géza elvtárs, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője! Aztán látogatást tettem Tari János elvtársnál, a tanács v. b. elnökhelyettesénél. Vettem egy verseskötetet is, Andrassy Lajos költőt. Dedikálta is nevemre. Kaptam könyveket Gács György elvtársától, az Idegenforgalmi Hivatal vezetőjétől, amit ezúttal is hála-lásan köszönök, mert írásaimhoz nagyon jól felhasználom majd ezeket. Nagyon kedvesen fogadtak a Dél-Magyarország szerkesztőségében is.

Megrágozó epizódok

— Láttam a Szegedi Szabadtéri Játékok során meg a szovjet balett előadását is. Nagy élmény volt számomra... Olyan volt ez a két hét, mint valami szép álom. Sajnálom, hogy hamar elrepült... Negyvenkét éve jártam utoljára Magyarországon. Nem csoda, hogy nem ismerem már az utcákat, városokra. Hát még az emberek? Kedvesek, vidámak, barátságosak. Írásaimban őket akarom megírni, akik testvéreként fogadtak, s akik kellemessé tették ittlétét.

Humó Hamza most felém fordul és meséli, hogy Szegeden a villamosnál, amikor leszállt a vonatról, tanács-talanul állt, mert nem volt pénze villamosjegyre. Egy újságárusztól kapott 50 fillért — kölcsön. Aztán egyszer noteszát is elvesztette. Idősebb szegedi bácsi vitte utána. Töltőtollát egyszer az eszpresszóban felejtette. Másnap a kiszolgálónő mosolygva nyújtotta feléje.

— Ezek olyan kedves emlékek, hogy nem is tudok... mit mondani rá... A mondatot nem tudja befejezni. Megtöri szemét. Csúkos István barátom, Humó Hamza kísérője és tolmácsa, valamint Csuka Zoltán, a jeles műfordító segítkezik, hogy

meghatódottságát szíve szerint megmagyarázhassa.

Régi emlékek — új barátok

— Most még Győrbe szeretnék menni — mondja —, ifjúságom színhelyére, ahol valamikor bosnyák katonaként szolgáltam. Megnézem, megvannak-e még a Mariskák, Bözsikék, akik olyan kedvesek voltak. Persze már azok felett is eljárt az idő. Majd megirom egykori katonacimboráimnak tétfás üdvözlőlapon: „...üdvözlőnek benneteket a győri Mariskák, Bözsikék!”

Humó Hamza fiatalodni

akar Győrben. De már fiatalon érkezett ide Szegedről. Ahol sok kedves emlék, szép élmény, új barátok, a kellemes fogadtatás már megfiatalította. Utipoggyászában elviszi magával mindazt, ami szívének oly kedves volt két hét alatt. Elviszi az emberek mosolyát, meleg baráti kézszorítását, hogy otthon, ha majd íráshoz lát, a szép szegedi élményekből maradó írás-művek kerekedjenek. Ahogy csak ő láthatta, érezhette, s amire mindig úgy gondolt vissza, mint élete legszebb élményeire.

Kopré József, a Pen Club titkára

Országgrészek, külföld, családok ellátásának ezernyi gondja

— a MEZŐÉK kicsiny irodájában

Kis szoba, alig fér el benne egymás mellé álltva négy íróasztal. Rajtuk négy telefon, mindegyikük külön vonalú. A MEZŐÉK Deák Ferenc utcai központjának ebből a kicsiny helyiségéből irányítják az egész megye gyümölcs- és zöldségfelvásárlását. Ez az úgynevezett értékesítési osztály, melynek vezetője Martonosi József. Most nem lehet vele beszélni, három telefonkagylót felváltva emel füléhez: ellenőriz, utasít, ugyanakkor tárgyal, éppen a Dunakeszi Konzervgyárral: kell-e számukra „cecei” paprika lecsónak. Alig hogy leteszi a kagylót, ismét csörög a készülék, valakivel szinte állandóan összeköttetésben van. A szóerdőből ki lehet hámozni, hogy mi is történik itt tulajdonképpen.

Bonyolult szakma

Egy-egy mondatban összefoglalva: valamelyik felvásárló-telre több paprikát hoztak be, mint amennyit azonnal el tudnak helyezni, viszont értékesíteni csak frissen lehet. Ezért „vevőt” keresnek, ugyanakkor dinnyéből kevés jön, szorgalmazza a termelőszövetkezeteket, vidéki beszállításról is gondoskodnak. A transit-telegen megkezdtek a rakodást a hűtővagonokba, exportra küldik az árut. Valaki valamit elfelejtett, ebből baj származott, de különböző módon megoldják az elkövetett hibából adódó apró nehézségeket.

Hosszú idő eltelt, mire kis szünet támad. Csak az osztályvezető „szabadul fel” néhány percre. Ő ad tájékoztatást munkájukról.

— Bonyolult szakma a mienk — mondja Martonosi József —, ezernyi ága-boga van és sokszor pillanatok alatt kell intézkedni. A sokrétűség mellett — ami az áruféleségek különbözőségében rejlik — nehezíti feladatukat az, hogy az új termelőszövetkezetek egyelőre nem elég „olajozottak”, szerződésünk van háztáji gazdaságokkal, ugyanakkor még 15 ezer egyéni gazdával kell a szegedi járásban bibelődnünk.

Naponta kell szállítani

— A régi gazdálkodási mód kihatásai még érződnek a szövetkezeti gazdaságban és bizony nem akkor szedik a termést, amikor a szállítás ütemezése szerint szükséges lenne. Idén az érés is később, és szinte egyszerre következett be, s többször előfordul, hogy az egyik nap elruhiányunk van, a másik napon pedig megrohannak bennünket, egyszerre hozzák a paradicsomot, a paprikát, az almát, mindent. Mi itt helytállunk hétköznapi, ünnepnap egyaránt. Hajnaltól este későig. Felvásárlunk, rakodunk, szállítunk vasárnap is, de vasárnap nemigen dolgoznak az érés dandárjában sem a szövetkezeti gazdák. Hétfőn még nem szedték

le a termést és szerdától jön a tumultus. Nekünk pedig folyamatosan kell az árut szállítani, naponta 30–40 gépkocsival, ennél több vagonnal. Napokig raktározni ilyenkor lehetetlen, nincs is rá módunk, lehetőségünk. Ezt a helyzetet igyekezünk megoldani, kiépíteni a jó kapcsolatot a megye termelőszövetkezeivel és megerősíteni velük, hogy mihamarabb szedjék le és szállítsák a beérte termést, mert akkor ők is jobban járnak, többet kapnak érte. Telnek a napok, a piac „telítődik”, s csökken az ár. Viszont a szállítási ütemezést is be kellene tartani. Nem mondom, hogy bennünk nincs hiba: mindkét félnek, a felvásárlónak és az eladónak is javítani kell munkáján.

Európa

minden országának

Megint telefonhoz hívják. Borsodból kérnek paprikát. Kapva kap az alkalmon: van bőven. Szállítanak a megyéből Miskolcra, Ózdra, Nyíregyházára, Salgótarjánba, Debrecenbe, Szolnokra, az egész Dunántúlra, a fővárosba, külföldre. Az export-szállítmányokat ötször ellenőriz, ami nagy gond. A legapróbb hibákat is kifogásolják. Közben a munkatársak felvilágosítást nyújtanak arról, hogy rövidesen megkezdik a fokhagyma-felvásárlást, 300 vagonnal. Ebből 70 vagonnal

Sok fiatalkorút alkalmaznak a szegedi üzemek

A Jutáárugyárban külön brigádban dolgoznak a 14–18 éves fiúk, lányok

Az általános iskolai tanulmányok befejezése után külön gond a szülőnek, gyermeknek egyaránt a pályaválasztás, a továbbtanulás. S milyen nehéz a választás. Minden fiú álma a motorszerelő, vagy a vasesztergályos-szakma, de érthető, hogy mindenki nem választhatja ezt a mesterséget. Ugyanakkor egész sor szakma várja a fiatal utánpótlást. A szegedi üzemek a szülők és a fiatalok közötti gondjainak enyhítésére négy-hat órán át foglalkoztatják a 14–18 éveseket. A vállalatok ezen fiatalok foglalkoztatására külön

keretet kapnak s pontos létszámot.

A legtöbb szegedi vállalat él ezzel a lehetőséggel. Az üzemben gazdaságosan tudják foglalkoztatni a fiatalokat s utánpótlás szempontjából sem lebecsülendő ez az intézkedés. Eppen ezért csaknem valamennyi szegedi üzem felhasználja kereteit.

„Előléptetés”

A Szegedi Falemezgyárban például 20 fiatalkorút alkalmaznak. Ezenkívül a nyári szünetekben még 17 diáknak is adtak munkát. A 14–18 éves fiúk lemezt válogatnak, vagy az összekötőzést segítenek. Az üzemben külön ifjúsági brigád dolgozik. Brigádvezetőjük szívesen, nagy türelemmel foglalkozik a fiatalokkal. Jól is érzik itt magukat a fiúk s lányok. Valóságos autonómiajuk van. Ha az üzem vezetői egyet-kettőt érdemesnek tartanak közülük arra, hogy 6 vagy 8 órában foglalkoztassák, maga a brigád dönt, ki legyen a szerencsés, ki érdemi meg munkája alapján az „előléptetést”.

Jó utánpótlás

A Szegedi Jutáárugyárban 10 lány kapott munkát. Mint szedőlányok dolgoznak itt. A

vállalat vezetői elégedettek a fiatalok munkájával. Többet tudnának foglalkoztatni, ha felettes szervük erre engedélyt, s anyagi keretet adna. A Szegedi Konzervgyárban 30 fiatal dolgozik a legkülönbözőbb munkahelyeken. Sokan közülük a termelésben tevékenykednek eredményesen, többen adminisztratív munkakörben dolgoznak. A vállalat vezetősége ezeket a fiatalokat utánpótlásnak tekinti, mert közülük szerződötetik az ipari tanulókat. Még ebben az évben ez az elgondolás nem valósult meg, mert a jelenleg alkalmazottak nem szerződtek.

Újabb lehetőségek

Az Ecsetgyárban jelenleg 14 fiú és lány dolgozik, a többiek már előléptek és nyolcórás műszakban dolgoznak. Az Ecsetgyárban jelentkezés esetén újból feltöltik a 19-es létszámot.

A fiatalokiraak még több üzemben várnak. Így például a városi tanács munkügyi osztályára a Szörme- és Bőrruhagyár, a Vasöntőde, az Ecsetgyár, az Orvostudományi Egyetem, az Élettani Intézet jelentett be munkaerő-igényt. Ezeken a helyeken még alkalmaznak fiatalokat, lehet jelentkezni.

Elkészült a Nemzeti Színház végleges műsorterve

Hamarosan megkezdik a bérletezést

A Szegedi Nemzeti Színház közzétette már az 1960–61-es évadja műsortervét, amely egységeiből és gazdagabbnak ígérkezik, Tűzijáték című művével szemre először, majd három szerző munkája, Kaszó-Tóth-Hajdú Fűredi komédiások című zenés játékát mutatják be, valamint Miljutin-tól a Nyugalom boldogság című operettet.

A Kamaraszínház műsora a következő lesz: Tabi László: Különleges világnap; Oldrich Danek: Szemtől szembe; Paál Ferenc: Zsákvár; Ibsen: Nóra; Molière: A nők iskolája, valamint egy zenés vígjáték.

Az új évadra három operabérletet is hirdet a Szegedi Nemzeti Színház, opera I., II. és III. címen. Az opera I. és II. 8–8 előadást tartalmaz, míg az opera III. az előző két bérletben szereplő darabokat tartalmazza, összesen 16 előadásban.

A bérleti előkészületeket már megkezdte a Szegedi Nemzeti Színház és hasonlóan a tavalyi évhez, úgy hirdeti meg előadásait, hogy bérletit elsősorban juttatja jegyváltási előnyhöz a jövő évi Szegedi Szabadtéri Játékok előadásaira.

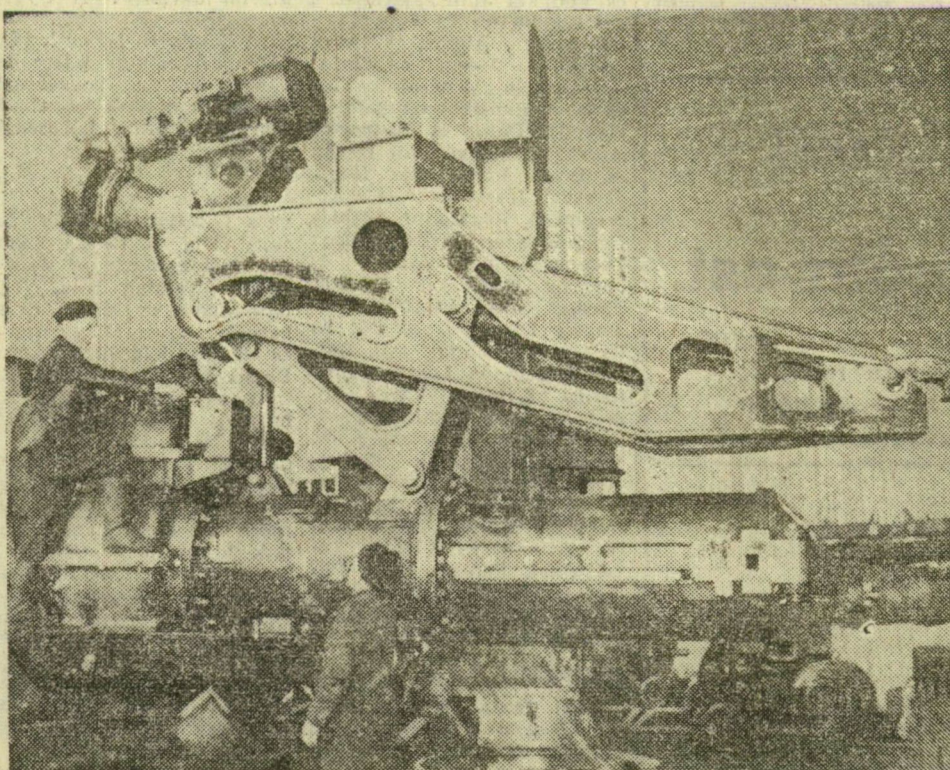
Nagy jelentőségű tudományos konferenciák Prágában

Prágában augusztus 29-én nemzetközi tudományos konferencia kezdődött a félvezetők fizikájáról. Ezt az értekezletet kétvétenként rendezik meg az UNESCO megbízásából a világ legkiválóbb szakembereinek részvételével. Prágában 28 országból több mint hatszáz tudós érkezett a konferenciára.

A Szovjetuniót több mint ötven tudós képviseli. A magyar tudományt ugyancsak népes kutatócsoport képviseli.

Ugyancsak hétfőn kezdődött meg Prágában az európai mikológusok (gombák kutatásával foglalkozó tudósok) második kongresszusa, amelyen csaknem kétszáz kutató vesz részt. Magyar részről több szakember van jelen a tanácskozáson.

A SZOVJET GÉPŐRIÁSOK GYÁRÁBAN

Az orenburgi kerület Orszk városában lévő Déluráli Gépgyár a hétéves terv idején a Szovjetunió egyik legnagyobb gépgyártó üzemévé fejlődött. A gyár nehéz-fémipari berendezéseket gyárt. Dolgozói most sajátítják el az új termékek gyártási technológiáját. Megkezdtek az olvasz-

tóke-mencéket kiszolgáló elektromos ágyúk készítését. Ezek a gépsorok a kemence lecsapoló nyílását zárják le az olvasztó-kemence lecsapolása után. A jelenleg használatban lévő gépeknél ezek az újak sokkal tökéletesebbek. Felvételünkön az elektromos ágyú szerelése látható.